

אברמוב מיכאל

אברמוב מיכאל

1932 - 1948

מילדות לנערות

בן רחל ושלמה

נולד בפרס בחודש כסלו תרצ"ג בשנת 1932 בן 5 עלה
ארצה עם הוריו, שהתיישבו בראשון לציון. למד
בבי"ס
" חביב " בראשון - לציון, והיה תלמיד חרוץ ושקדן.

מיכאל נולד בשנת 1932 בחודש נובמבר בפרס לשלמה ורחל
אברמוב בגיל 5 שנים עלה ארצה עם משפחתו שהתיישבה
בראשון לציון, כאן למד בבית הספר העממי " חביב " והצטיין
בלימודיו. כאשר עברה המשפחה לראשון לציון החל מיכאל
בלימודיו בבית הספר העממי " חביב ". כאן היה בין התלמידים
המצטיינים והמוכשרים ביותר שמוריו לא פסקו מלדבר ולשבח
אותו. מיכאל היה נער טוב לב שמוכן לעזור לחבר בכל צרה -
רכש מיכאל ידידים וחברים רבים בנוסף לחבריו לכתה. מיכאל
היה אח ונער נהדר מספר אחיו הצעיר " תמיד היה במקום שבו
נזדקקו לו, אהב לעזור, לעשות טובות לחברים, לא זלזל מעולם
בחבריו וכן אהב את מוריו ואחיו. כתוצאה מאופיו זה, היה
מיכאל תמיד מוקף בהרבה ידידים ואהבה, הוא אוהב לשהות
בחברת אנשים ואנשים אהבו לשהות בחברתו... בנוסף לחבריו
אלה רכש מיכאל ידידים רבים כאשר הצטרף ל" נוער העובד ".
כאשר התבגר מיכאל הקדיש את מרבית זמנו לטיפול ביונים הוא
טיפל ביוניו במסירות ואהבה וידידיו הקטנים הרגישו באהבתו
וכן כאשר היה מפזר להם זרעונים היו באים היונים יורדים
ומתיישבים על כתפיו וזרועותיו. עוד כתינוק וכילד היה מיכאל
"הברווזון המכוער" שעתידו להפוך לברבור צח ויפה.
מיכאל היה נער עצמאי לחלוטין, מבחינה חיצונית היה נער בריא
חסון וגבוה, היה נחמד מאוד, לא התבייש אף פעם מאיש ואהב
לארגן פעילויות וכן תמיד פעיל בעצמו. מיכאל היה ילד מפותח
מאוד ועל אף הישגיו היפים בלימודים שאף מיכאל ללמוד עוד
ועוד. אווירת ישראל החכימה אותו כבר בשנה הראשונה לשירותו
בארץ הפך מיכאל את העיר ונהיה אדם אחר.

כמו תמיד רצה לשבח את עברו ולפתוח דף חדש.
"מיכאל היה טיפוס שונה", אמר אחיו הבכור.
כבר בצעירותו, כאשר בישלה אמא קציצות והכינה "פלאו" אחרי
שטחנה על אבן, והגישה את האוכל בקערה, אכלנו כולנו בכף
מתוך קערה, אז היה מיכאל מעיר לנו - "אתם לא מחונכים כל
אחד צריך לאכול לחוד בצלחת שלו".

**בגיל צעיר נאלץ לצאת לעבודה כדי לעזור להוריו
במצבם הדחוק.**

למרות ציוניו המעולים והישגיו היפים בלימודים, החליט
מיכאל להפסיק ללמוד ולעבוד. איש לא הציע זאת למיכאל
וכן איש לא הכריחו כמו יתר בני המשפחה הרגיש מיכאל
שהוא חייב לתרום את חלקו במשפחה כדי להוציא את
משפחתו מהמצב הדחוק ומצרות החדר שבה היו חיים 8
נפשות. תגובת המשפחה שמיכאל הפסיק ללמוד והתחיל
לעבוד מתאר זאת כך אחיו הצעיר: "לאחר שמיכאל החליט
לצאת לעבודה ולעזור בפרנסת המשפחה, הוריו הסכימו
עמו, היות ומצבם היה דחוק ומצב זה היה שבח באותה
תקופה בישוב היהודי, מיכאל החל ללמוד בשיעורי ערב
מכיוון שאינו רצה להפסיק את לימודיו לחלוטין.
תאוות הידע השתלטה עליו..." מיכאל למד סנדלרות ועבד
בחנות נעליים של שמבורסקי (רחוב אחד העם).
מיכאל ניגש במרץ וברצון אינסופי המאפיין, כדי ללמוד את
מקצועו החדש. לא עבר הרבה זמן עד שמיכאל הצטיין גם
בעבודתו. כתוצאה משקדנותו הגיע מיכאל בהיותו כן כבן
15 למעמד של בעל מלאכה עצמאי. בעת זו עמדה
לראשותו חנות קטנה משלו ואת כל זה השיג מכוחות
עצמאיים שלו. ביום עבד, אך את הערבים היה מחלק בין
לימודיו בבית הספר לבין פעילות בתנועת "הנוער-העובד"
ובילוי עם החברה.

בגיל 13 הצטרף לנוער העובד ולגדנ"ע. עבר אימונים והכשרה מיוחדת כחבלן, ועלה לדרגת מ"כ.

בהיותו בן 13 התגייס מיכאל להגנה עם חבריו. על כך מספר ידידו שהיה עמו באותו מעמד:
"היה זה בשבת הלכנו לפרדסים כשאנו סובבים סביב נקודה אחת. ולבסוף הגענו לבית אריזה ישן, שם עמדו בהבטחה מספר מבחורי ההגנה, נכנסו לתוך בית האריזה אחד אחד. אלה שנכנסו הראשונים היו מאושרים מאלה שעדיין עמדו בסוף והתלחשו בדממה דרוכים נרגשים וערניים. מיכאל נכנס לפני שיצא משם לאחר שנשבע אמונים ל"הגנה". עיניו היו מבריקות ופניו היו נרגשות. נראה היה אך רגע זה בו נשבע בתנ"ך ובאקדח נתן בו את אותותיו".

מעתה נכנס לחייו של מיכאל גורם חדש: האימונים. מדי כל שבת היה יוצא מיכאל להתאמן ומונה מאוחר יותר לתפקיד שומר ובהבטחה. כאשר מיכאל החל מתאמן במסגרת ההגנה, היו אימוניו סוד כמוס לגבי כל בני המשפחה בייחוד מפני אחיו הבכור שחשד בו שהוא חבר אצ"ל או לח"י, וייתכן שמחשבה זו נבעה מאופיו התקיף והקשה של אחיו אשר שלט בבית ביד חזקה מפני שהיה מפרנס ראשי. סודו של מיכאל התגלה ערב אחד כאשר פרצה מריבה בין חברי אצ"ל ו"הגנה" - סיבת הקטטור היו כרוזים, חברי אצ"ל הדביקו כרוזים ואילו חברי ה"הגנה" היו מורידים אותם כאשר החלו נאבקים זה בזה. חברו הטוב של מיכאל מושה לוי ספג מכות איומות מחברי אצ"ל ועוד מעט הצטרף מיכאל לקטטה כאשר חזר מיכאל הביתה חבול, פצוע ומלוכלך. על הפעולה ידעו כל בני הבית שמכאל הוא חבר בהגנה כתגובה על הקטטה הטילו קצינים בריטים עוצר על ראשון לציון בשעה 5:00 בבוקר התחיל העוצר. אנשים אשר פניהם מעומדות לעבודה נצטוו לחזור לבתיהם. משמרות בריטים נכנסו מבית לבית והוציאו את כולם והעבירו אותם לגן העיר. בגן העיר

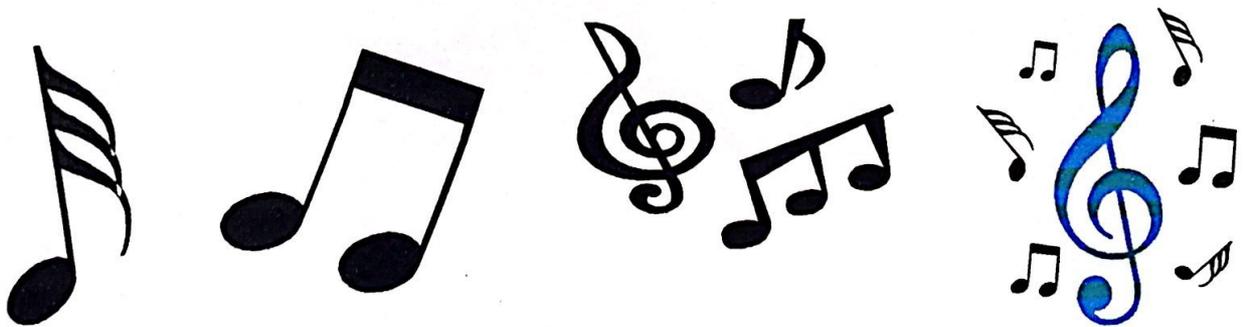
נערכה חקירה. בין צעירים רבים נאסרו, נאסר גם מיכאל
אך בשל גילו הרך (בן 15) שוחרר. מספר שעות לאחר מכן
סיפר מיכאל לידידיו שפחד פחד מוות בשעת מאסרו ובעת
החקירה. ידיד אחד מספר שמיכאל לעולם לא התבלט
מבחינה גופנית. אך לא נפגע במסע ובמחץ לעולם.
שאיפתו וכוח סובלותו להגיע למטרה הפכוהו לחייל
מצטיין ואף הגיע לדרגת מ"כ. עתה עמדו לפניו שתי
ברירות כמו ליתר חבריו:
להתנדב לחי"ש או להדריך צעירים בגדנ"ע.
הערכים שלפיהם חונך ותכונותיו לא נתנו אלא לבחור
בתפקיד הקל יחסית והתנדב לחי"ש.

הנגינה

כאשר מיכאל עדיין היה חניך בתנועת "הנוער-העובד" הידק את קשריו - קשרי הידידות והאחוזה שהחלו עוד בבית הספר חביב בינו לבין יוסי עיקשי - ידידו לחיים ולמוות. יוסי נהג לנגן במנדולינה ואילו הצטרף מיכאל בנגינתו במפוחית, החליל ולבסוף באקורדיון. שעות ארוכות ישבו שניהם השעות בין ערבים באחד מן החדרים בתנועה ומביעים את חברותיהם בצלילי הנגינה המשותפת.

אחד מידידיו הטובים של מיכאל: מישה מתיר הכניס אותו לעולם המוזיקה ולימדו נגינה באקורדיון. איש אינו יודע עד היום מה עלה בגורלו של האקורדיון שמסר מיכאל לתיקו מבלי לקבל תעודה או מסמך כלשהו וכאשר נפל מיכאל נעלמו עקבותיו, ממילא היו אלה ימים שעליהם אמר הפתגם:

"כשרועמים כלי הירי, תדומנה בנות-שירה"

"וגדול מאוד מאוד הכאב"

היה יום גשום, יום קודר ולאחיו של מיכאל הנוקשה
והתקיף הייתה לפתע מין הרגשה מוזרה:
"אל תצא היום מיכאל, היום יום לא טוב.
חכה, אתה רואה יורד גשם, לבש את הסוודר שלי"
הפעם לא היסס האח הצעיר לענות לתשובה חד משמעית
ועיקשת:
זה לא עסק שלך - זה שלי אתה מבין.
אני מוכרח לנסוע.
והוא נסע...

לפני הגיעו לבגרות נקרא למלא תפקיד
אחראי ב "הגנה" ביום כ"ז בטבת תש"ח
9.1.48 נשלח לסיורים בסביבות גן-יבנה, שם
נתקל במארב של ערבים ונפל יחד עם 10
מחבריו, הלא הם 11 הקורבנות הראשונים
של בני ראשון לציון.

הערב שלפני

מיכאל כאמור פעל בהגנה במסגרת פלוגה א' של גדוד 2.
פלוגתו יצאה לגן יבנה לסיור בקרבת הכפר הערבי
כשעימם נשק קל וכמה רימוני-יד.
כבר בתחילת הפעולה בעת צעידתם נתגלו ע"י ערבים
וכבר הוזעקו אנשי הכפר שהתנפלו באכזריות על הבחורים.
חלק מ 25 היוצאים הספיקו להימלט וניצלו בנס.
אך אחד-עשר מתוכם נתפסו ונרצחו והם נקראים "האחד
עשר" מראשון לציון.
מספר אחיו הצעיר של מיכאל-אברמוב ציון:
"הרצח התבצע ביום א' במוצאי שבת וזכור לי במיוחד
היום שלפני הרצח -
ביום ה' מיכאל יצא לחצר האחורית (לעשות את צרכיו),
הוא לבש שני זוגות מכנסיים בגלל הקור העז.
מיכאל הוציא מכיסו חופן גרעינים לבנים וכיבד אותי בהם.
זו הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותו, הוא הלך ולא חזר
...
בבית לא ידענו שהוא פעל בהגנה עד לאותה תקרית
מצערת עם נערי אצ"ל.
ביום שבת החלו להתהלך שמועות שהיוצאים לפעולה
נרצחו, אך האמת כי לא ידעו את המתרחש באותו אחר
הצוהריים.
למחרת ביום שבת: בקרבת ביתנו עמד אקליפטוס עתיק
וגדול, לידו עברה לפתע משאית ובחור אחד מעליה זרק
את "הקידבק" של מיכאל על הארץ...
כולנו היינו המומים, לא הבנו מה קרה, לא רצינו להאמין
שאכן מיכאל נרצח ולא ישוב אלינו עוד.
ביום ראשון פורסמו השמועות באופן רשמי.
הגופות של ה 11 הובאו לבית העם, הוכנסו לתוך האולם
על המשטח"

**"בית יד לבנים" תשמור לעד את זכרם של עשרות בניה
שיצאו למלא את חובתם ונהרגו.
אך במיוחד את האחד-עשר הראשונים שהצביעו על נוער
שהיה למגן ולשומר על ישוב בארץ ישראל.**

הגנה

ההגנה נוסדה ב 1920 ונתקיימה עד כב באייר תש"ח (31.5.48).

היה צבא יהודי חשאי שפעל במחתרת כשאנשיו ומפסידו כפופים למרות ההנהגה הלאומית הנבחרת. תפקיד ההגנה היה: להגן על חיי היהודים, רכושם וכבודם וכן לשמש כוח המגן במסגרת הגשמת הציונות והקמת מדינה יהודית.

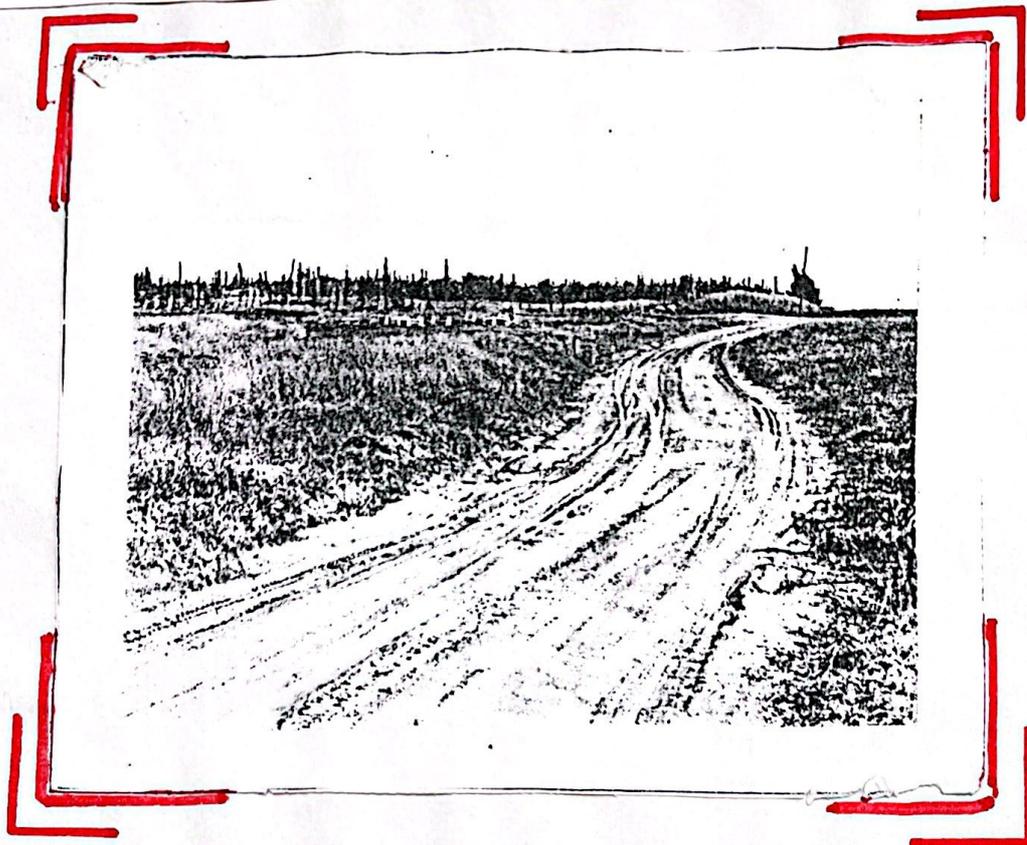
בטרם הפכה ההגנה לצבא הגנה לישראל נלחמו רבבות חבריה בחירוף נפש במשל ששת החודשים הראשונים בקרבות שהיו מן הקשים.

במלחמת העצמאות לאחר שכוונן צבא הגנה לישראל המשיכו אנשי ההגנה בשורותיו במלחמה נגד צבאות ערב הפולשים עד חתימת הסכמי שביתת נשק.

הדביקות במטרה של חברי ההגנה התישה והדוגמא האישית שמפקדיה והנאמנות להגנה הלאומית הנבחרת היו לנחלת צבא הגנה לישראל.

השבועה שבה נשבעו מיכאל וחבריו כאשר יד אחד על התנ"ך וידו השניה על האקדח:

מפי החוזרים...

מתניה זיגר

ביום שישי, אחרי מסדר הבוקר, לקח אותנו מפקדנו לסיור לכיוון פסי הרכבת, מערבה. אחרי שעברנו בפעם הראשונה את פסי הרכבת — דבר שקודם לכן לא העזנו לעשות באור יום, פנינו לכיוון החולות, עקפנו את הכפר הערבי סוכריר. מחמת המצב הבטחוני, לא הפצנו לחצות את הכפר, וזאת למרות היחסים הטובים ששררו בין תושבי יבנה וערבי הכפר, שעברו במשאיות עמוסות פרי דרך גן-יבנה. המצב לא היה מסוכן באופן מיוחד מתחילתו. לחברים שמספרם היה כ-23 לא היה נשק כי אם 3 אקדחים, מספר קטן של רימוני-התקפה וכמה הפחדה. המשכנו לעומק השטח, מערבה. היה זה יום נאה לאחר תקופת ימי גשמים. הגענו עד לנקודה מסויימת בין הפרדסים והתחלנו לחזור. בחזרה הלכנו בדרך שונה הקרובה לכפר הערבי מצד צפון. השטח היה שטח החולות בדרום הפרדסים.

היתה זו הרגשה מוזרה, להעזי ולהתקרב לכפר הערבי בפעם הראשונה. מה עוד שיצאנו ללא נשק. אף שאר החברים ציינו עובדה זו בדרכנו חזרה לכיוון הכפר. כשהגענו לוואדי הנמשך בתוך שטח הפרדסים, הופיע לפתע מאחור קפל ערבי, לבוש תלבושת אוברול. כנראה שהיה ניצב בהבטחה. הוא כיוון לעברנו רובהו כשהוא עומד במרחק של כ-50 מטר מאתנו וצעק „לעמוד“.

כשנעמדנו הבינונו מה רציני המצב בו היינו מצויים. הוא פקד לזרוק את הנשק שיש בידינו. מובן שאנו לא עשינו כפקודתו.

או החל משא ומתן בינו ובין מפקד המחלקה שטען שאין בידינו כה לזרוק, ובו בזמן רמז לאחד מהחברים להתקרב ולזרוק רימון לעבר הערבי. הערבי היה זהיר מאד והרחיק את הטוח בינו לבינינו, כך שהרימון לא יכול להגיע אליו. הרימון לא ניזרק. בעוד אנו מתמהמהים, צצו מאותו כיוון מספר ערבים עם נשק (לפי הסברה היתה זו כנופיית ערבים שלא מהמקום, שהתאמנה בשטח), ומצד הכפר החלה תנועה של ערבים מזויינים לקראתנו, וביניהם כמה פרשים.

לפתע צעק אחד מהקבוצה, כי הם מקיפים אותנו. מיד החלה ריצה לא מסודרת לכל הכיוונים. חלק רץ לכיוון החולות, וחלק לשטח הפרדסים מתוך כוונה לחצותם, ולחזור לגן-יבנה. בצד שטח החולות לא היתה נקודה עברית. כך שהריצה לעבר החולות היתה ריצה למוות בטוח, ואמנם כל אלה שרצו לכיוון זה, הומתו.

כל האיזור היה מכוסה באש מכל הכיוונים. הייתי בין אלה שרצו לכיוון הפרדס. לא הרחק ממני ראיתי את מפקד המחלקה צבי היין שנפגע בין הראשונים, ושנישא על כתפי מרדכי, תחת מטר של אש. לפני כניסתי לשטח הפרדס הבחנתי במימון שנפגע בפניו, מטרים ספורים לפני הכניסה לפרדס, ובפנים מרוסקים המשיך לרוץ כמה צעדים לתוך הפרדס. כאן הושבנוהו חתת עץ ואמרנו לו, כי משתבוא עזרה נוציאו.

מרדכי שהיה בין אלה שהיו עמם רימונים, עמד לפני הכניסה לפרדס, וזרק רימון. נשמעו קולות הערבים: „ליהודים יש פצצות“. בתוך הפרדס התפצלנו ואז איבדתי את הקשר עם חברי. חלק המשיך וחצה את הפרדס, וחלק נשאר עם ישראל וינטר ויוסי. מפקד המהלקה ואני שחדרנו לעומק הפרדס, הגענו עד שורת העצים האחרונה הדרומית.

ביקשנו לבדוק את המצב, ולעינינו נתגלה מחזה מוזעזע: אנשינו רצו בתוך שטח פתוח כשאחריהם מדלגים הערבים. הם הוקפו מסביבם ושימשו מטרות לאש כבדה שבאה מכל הכיוונים. חלק מהם עבר את פסי הרכבת, וחלק נפל בידי הפרשים, כשלא הספיקו לעבור, והרכבת עיכבה אותם. משראינו את המצב, ערכנו התיעצות והחלטנו להשאר עד החשכה. החלטנו, כי או ננסה למצוא דרכנו בחזרה לבסיס, ולהתגבר במקרה של התקפה, בעזרת האקדח שהיה בידי במשך הזמן סקרו הערבים את הפרדס, וחיפשו אחרי נותרים. הם עברו לא הרחק מאתנו בזהירות, משום שידעו שיש בידינו נשק. היינו מוכנים לכל מקרה שלא יהיה. החלטנו במקרה ויבואו שנים, נוכל להתנפל עליהם ולשדוד את נשקם. בינתיים התלקח קרב. תארנו לעצמנו, כי אנשינו חשים לעזרה. המחנה עד החושך, ומשהחשיך יצאנו מהפרדס כשפנינו לכיוון גן-יבנה.

לאור המצב ששרר באותם ימים ביבנה וסביבתה, הובלנו לסידרת אימונים. כדי להכיר את הסביבה, כלומר את המצב הטופוגרפי, קיבלנו פקודה לצאת לסיוור. היה זה מעשה שקודם לכן לא ניסו לבצע, לא העונו קודם לעבור את פסי הרכבת לאור היום. היציאה היתה מלווה בקשיים רבים. הקושי העיקרי היה באיסור נשיאת נשק באופן גלוי מחשש הצבא הבריטי שהיה מחרים את הנשק ובאותם ימים כל מקלע היה נכס יקר, מה עוד שהבריטים מסרו את הנשק

המוחרם לאויב. מאידך גיסא היתה היציאה ללא נשק למקומות שורצי ערבים בגדר סכנת חיים לחברי המחלקה.

לאור עובדות אלו, עמדו האחראים במצב של חוסר ברירה. הוחלט להסתכן ולא להפיל נשק בידי האנגלים. הוחלט לצמצם את כמות הנשק שניקח לשיעת הסיוור, כמה רימוני הפחדה וכמה להתקפה. היציאה בוצעה ביום שישי לאחר כמה ימי גשם חזקים שבהם הסתגרנו בחדרים ולא ראינו שמש, אלא עסקנו אך ורק באימוני חדר.

היציאה היתה הפתעה משמחת. שמחנו לקראת הטויל שעמד להעריך. יצאנו לדרך בשירים עליונים, כשכל אחד יודע את תפקידו — מי במאסף ומי במוביל. עברנו בדרכנו את הכביש הראשי המוביל מיבנה לעזה. לכיוון הים. דרך פרדסי הסביבה. דרך קצרה יותר לא היתה בנמצא מלבד מעבר דרך כפר סוכריר, שאותו יראנו לעבור. משנכנסנו לפרדס הראשון נראו לי, במאסף, שני ערבים רצים לתוך פרדס. הם רצו במהירות רבה כשהם לבושים בתלבושת ערבית המסורתית, הלבנה והארוכה. מיד קראתי למפקד המחלקה לעצור את המחלקה. לאחר שהמחלקה נעצרה, סיפרתי למפקד מה שראיתי והבעתי את דעתי כי משהו אינו כשורה, וזאת על פי הליצה הבהולה של השניים. מפקד המחלקה ענה, כי קיבל פקודה והיא הייבת להתבצע. ניתנה הוראה להמשיך

בסיוור. המחלקה המשיכה בדרכה כאילו לא אירע דבר. משעברנו את הפרדס אשר משמאלו השתרע מישור, נתגלה לפתע רועה צאן ערבי. החברים ברכוהו לשלום והוא אף ענה לברכחם.

התקדמנו הלאה. לפתע הגיחו שני ערבים כשבדיהם רובים ופקדו עלינו לעצור. אני ששלטתי בערבית פניתי אליהם בשאלה מה רצונם, והם נתנו הוראה להמשיך לעבר הכפר. הכפר נמצא במרחק של כ-500 מטר מהמקום. אנשיהם לא יכלו להבחין בנו משום שהפרדסים כיתרונו מסביב. הודעתי למפקד את אשר דרשו השניים. אני אשר דרגתי היתה נמוכה מזו של מפקד המחלקה, ראיתי כי זה לא פיתרון כי ידעתי שאם נשים פנינו לעבר הכפר, ישחטו אותנו התושבים ככבשים, ואף אחד לא ידע מה עלה בגורלנו. על כן עמדתי בדעתי כי אין להמשיך לעבר הכפר, וחברי היו תמימי דעים עמי. שני הערבים שעצרונו חשו כי משהו איננו כשורה וכי פרץ ויכוח בינינו. הם הודיעו כי מקצובים לנו 3 דקות להחלטה, ואם לאחר מכן לא נמשיך לעבר הכפר יפתחו באש. בעוד אנו מתכסים עצה, קראו השניים לרועה שעמד מרחק מהם מהמקום ואמרו לו שילך ויזעיק את כל אנשי הכפר.

הבינותי את דברי הערבים וציינתי בפני חברי שנותר לנו רק רבע שעה, כדי להחליץ מהגורל המר, היות ועוד מעט יגיעו אנשי הכפר בהמוניהם ואז אבוד נאבד. אחרי התיעצות ארוכה החלטנו שבזמן שאני אעסיק את שני הערבים, יזרוק עליהם אחד רימון. משום מה לא נזרק הרימון. מאחר וראיתי כי עמלתי לשוא, וכי ההמון עומד להופיע, פניתי שוב למפקד והודעתי כי נותרה רק דרך אחת להנצל בה ממות בטוח. בזמן שאנו אשוחח עם הערבים כשהם מפנים אלי את רוביהם, יתחילו החברים להסתנן דרך הוואדי (הוא הקיף את ההר) ויכנסו לפרדס. בעוד אני העסקתי את הערבים במעשיות סרק, החלו חברי להסתנן בדרך בה ציינתי. מצב זה לא נמשך זמן רב, ואחר שהערבים חשו שכמות האנשים שנותרו הולכת וקטנה, עזבוני לנפשי ופתחו באש לעבר המחלקה שנסוגה. בזמן הנסיגה נפצעו מספר חברים ואחד נהרג. החברים הקיפו את ההר דרך הוואדי ורבים מהם הצליחו לחזור. באותו הזמן נותרנו, צבי היין — מפקד המחלקה, יוסף קרסנר ואני, במקום בו הושארנו ע"י הערבים.

שני הערבים לא עברו את הגדר שהפרידה, אלא התקדמו לימין ולשמאל לסרוגין ע"מ לפגוע בחברים. מאחר וראיתי שהערבים התרחקו ועזבונו לנפשנו בעוד הם עסוקים ברדיפה אחר חברינו, החלטנו לרדת דרך הוואדי. לפתע נפתחה עלינו אש מאחור. בהסתכלי לעבר הכיוון ממנו נשמעו היריות, הבחנתי בערבי המכוון אלינו נשקו.

סימנתי לחברי צבי היין להתכופף. בזמן שהרמתי ידי על מנת לסמן לו, נפצעתי מכדור שחדר לידי ומשם המשיך לגבו של צבי. צבי שחש כי נפצע, ביקשני: „אל תעזוב אותי למות פה“. חשתי בכוח מיוחד במינו ונשאתי את

צבי על גבי. התחלתי לרוץ עמו. בינתיים המשיכו הערבים לירות לכיווננו. המשכתי לרוץ באדמה החרושה והרוויה מן־גשמים בכל כוחותי, על מנת להצילו. בינתיים נפגע צבי מכדור נוסף וכולי נשטפתי בדמו. כך רצתי קרוב לקילומטר. משהוצרכתי לסטות מהדרך על מנת להתרחק מהערבים ולהכנס לתוך הפרדסים, לא עמד לי עוד כוחי לשאת את צבי, אפילו צעד נוסף. פניתי למפקד שרץ לפני בכמה צעדים שיחליפני עד שאאגור כוח. בזמן שהורדתי את צבי מגבי הבחנתי שאחרתי את המועד. צבי היה ללא רוח חיים.

לא נותר לי אלא להשאירו בשטח, ולהמשיך לרוץ לכיוון הפרדס. על מנת לעזור לאחרים. בזמן שהורדתי את צבי מגבי וראיתי שאינו בין החיים, הספקתי להוציא 2 רמוני־הפחדה שהיו תלויים בחגורתו.

המשכתי לרוץ כשלפתע הבחנתי במימון שהגיע מכיוון החולות לשם רץ בטעות. משהרגיש שרץ לכיוון הים חזר על עקבותיו כשפרש רודף אחריו. הפרש ירה לעברו צרור כדורים שפגע בפניו. מיד חשתי לעברו ואחזתי בידו כשלצידי ניצב הפרש. הוא התכונן בנו כשניה מעל סוסו ואחר חלף הלאה, בראותו את בני הכפר מתקרבים לעברנו. הוא חשב בוודאי כי הם יחסלנו. הוא המשיך לדהור לכיוון הפרדס, על מנת לדאוג כי לא יעברו החברים אל תוך הפרדס.

כאשר הבחנתי שהפרש התרחק ניצלתי את הזמן המועט. לקחתי את מימון לכיוון הפרדס כשכל אנשי הכפר רודפים אחרינו. בכוחות עילאים הצלחתי לעבור את גדר הפרדס ולהסתנן פנימה. משנכנסנו פנימה הוצאתי ממחטה וחבשתי בה את מימון שהיה פצוע קשה בפניו. החבאתיו בין ענפי עץ. ציוויתי עליו לא לזוז עד שיסתלקו הערבים ואז אקחהו ממקום המחבוא. אני הסתתרתי על עץ, לא הרחק ממימון. הזמן עבר, חלף כשלפתע חדרו הערבים, כ־40 במספר, לעבר השביל ובידי כל אחד מהם כלי-עבודה, מכל הבא ליד. כשהתקרבו לטווח קצר, זרקתי רימון-הפחודה לעברם, ומשמעו את קול נפץ הרימון, ברחו בבהלה מהפרדס בצעקם שליהודים יש פצצות. בזמן שברחו חדלו מלרדוף אחרי חברי. שהחלו מתקדמים בפרדס לעבר כיוון הכביש לגן-יבנה. הם הצליחו לצאת מהפרדס, לעבור את פסי הרכבת. כמה דקות לאחר מכן עברה הרכבת לעזה והפרידה ביניהם ובין הפרשים שרדפו אחריהם.

בינתיים משהשתק האיזור, חזרו הערבים לתוך הפרדס וערכו חיפוש בעצים. הערבים היו רחוקים ממימון במרחק של כ־6 עצים. מימון שלא יכול היה יותר לסבול את כאביו, החל נאנת. הם התקרבו לעברו וגילוהו. בשמחה וצהלה לקחהו לכיוון הכפר, בעוד הנותרים ממשיכים לחפש על העצים הנמוכים וביניהם אחר שלל. למולי דלגו הערבים על השורה בה עמד העץ שהיה לי למסתור ונותרתי בצד. כשירד הלילה והאיזור שקט, ירדתי מהעץ, השתרעתי על האדמה כשאוני צמודות אליה, על מנת לקלוט צעדים.

מאחר ולא גיליתי כל עקבות יצאתי לעבר השביל הראשי שבתוך הפרדס. כשלפתע שמעתי צעקות מכיוון שממנו נכנסתי לפרדס. הסתכלתי לכיוון הצעקות וראיתי את שני חברי הנציג ורוזנמן מרימים ידיים כשכל עדת הערבים מקיפה אותם. הבחנתי שהשניים נלקחים לעבר הכפר. חזרתי למעבר הפרדס וחיכיתי עד החשכה.

משהחשיך נשמעו כמה פיצוצים. תחילה נבהלתי, אך מסתבר כי הגיעה חגבורת מגן-יבנה, שנכנסה לתוך הפרדס. כששמעתי קול רחשים, סברתי כי הם ערבים, משום שדיברו ערבית, אך לפתע הכרתי את קולו של חודרוב מן המחלקה שנשארה לשמור בגן-יבנה. יצאתי לקראתו. עמו היה בחור צעיר תושב גן-יבנה שנשא עמו כמה רימונים. לקחתי מידו את הנשק, והודעתי שאני הוזר לפרדס לחפש את יתר החברים. מאום לא מצאתי.

בדרכנו הורה לגן-יבנה, הבחנו ב־3 משאיות עמוסות ערבים מסביבה שהגיעו לעזרת הכפר סוכריר. אז נודע לי שהפיצוצים אשר נשמעו קודם לכן, באו כתוצאה מהתפוצצות מוקש תחת גלגלי אחת המשאיות. התגבורת מגן-יבנה הניחה מוקש זה והצליחה להפיל מספר חללים ערביים. משהגעתי לגן-יבנה, ששם חיכו וציפו לניצולים, מסרתי את רשימת השמות של אלה שידעתי כי הם נפלו.

זכרונו, אחים

יקרים!

יצאת עמכם

בבוא יום,

ונפלט עם עוב.

כעבדו הקורבנות בלישור
וואש לחנה, בהורים,

ואננו נפלטע בחורב

קטעי עיתונות

„הארץ“

יום א', כ"ט טבת תש"ח

11.1.1948

רצח ה"11 מגן-יבנה

11 צעירים יהודים נהרגו באכזריות ביום ו' על ידי כנופיה ערבית מזויינת גדולה, בין הפרדסים בסביבת גן יבנה-אשדוד. הם נהרגו ביריות והמרצחים התעללו בגוויותיהם. ואלה שמות ההרוגים: צבי היין, יחיאל דנציגר, יואל ווילטור, מיכאל אברמוב, יוסף עוקשי, פנחס קאופמן, זכריה טביב, אברהם פלדקליין, שגוויותיהם נמצאו בין הפרדסים בסביבת גן יבנה על ידי הצבא בשבת ב"4 אחה"צ, כשהן ערומות ובהם סימני התעללות, וגוויה אחת היתה כרותת ראש. טרם נמצאו גוויותיהם של יעקב מימון, בנימין מזרחי ואליעזר רוזמן שגם הם בין ההרוגים.

הגוויות שנמצאו הועברו לבית העם בגן יבנה. הלוויתם תתקיים היום בראשון לציון.

איך נרצחו האחד-עשר

קבוצה של 30 צעירים מגן יבנה יצאה ביום ו' לפני הצהריים לסיור בפרדס המושבה והסביבה. הצעירים הוקפו על ידי כנופיה ערבית מזויינת גדולה שארבה להם בין הפרדסים בין גן יבנה לאשדוד. חלק מהצעירים הצליח להתחמק וליסוג למושבה. ה"11 נשארו בתוך השרשרת של הכנופיה שהרגה אותם והתעללה בגופותיהם. צבא רב, שאומדים אותו כ-3000 איש, הגיע למקום ביום ו' אחרי הצהריים, הקיף את כל הסביבה והחל בחיפושים אחר ה"11 הצעירים הנעדרים. עם רדת הליל הופסקו החיפושים שנתחדשו בשבת בבוקר. ב"4 אחרי הצהריים נמצאו 8 גוויות. ועד למסירת הידיעה, עדיין לא נתגלו 3 הגוויות הנותרות. הצבא נשאר במקום ללינת לילה. האזור מוקף ע"י הצבא, ומנותק מן הסביבה.

חיבלו בפרדסי יהודים

ביום ו' בשבת ניראו שריפות מפרדסי צ'וקוב, בוקסר וגולדברג, הנמצאים בשטח זה, ונשמעו החפוצצויות. כפי שנודע, פיצצה הכנופיה המזויינת את מכונני המים שבפרדסים ושרפה את בתי האריזה שבהם. ביום ו' אחרי הצהריים נמצאו באותה סביבה שני ערבים הרוגים ליד הקילומטר ה"138 של מסילת הברזל, בין

סוכריר וגן-יבנה. כל הנעדרים הם בני ראשון לציון. 2 ערבים מבין המתקיפים נהרגו. 8 ערבים נהרגו לאחר שפלוגת חיילים בלווי שוטרים השיבה אש ליריות שנורו על ידי הערבים בין אשדוד ויבנה. היהודים נסוגו עוד לפני בוא הצבא המשטרה.

יום א', כ"ט טבת תש"ח

11.1.1948

8 צעירים מגן-יבנה נהרגו ו-3 נעדרים אחר קרב עם כנופיות

מודיעים ממקור יהודי: 30 צעירים מגן-יבנה שיצאו ביום ו' לפנה"צ לסיור בפרדסי גן-יבנה והסביבה, הותקפו ע"י כנופיה ערבית. חלק מהם הצליחו לטגת והגיעו בשלום לגן-יבנה. 11 צעירים נעדרים.

ממקור רשמי מודיעים: 12 יהודים נהרגו בגן-יבנה, ליד סוכריה. הצבא חש למקום הקרב ונתקל בקבוצה של 40-30 ערבים מזוינים שפתחו באש על החיילים מפרדסים ומגבעות חול. החיילים סילקו את הערבים ומשערים ש-8 מהם נהרגו בקרב. גופותיהם של שני יהודים נמצאו אתמול בבוקר בקרבת המקום. שמות ההרוגים של גן-יבנה הם: צבי היין, יחיאל דנציגר, יואל ויולטיר, מיכאל אברמוב, יוסף עוקשי, פנחס קאופמן, זכריה טביב ואברהם פלדקליץ. עד לשעה מאוחרת בלילה לא נודע דבר על גורלם של יעקב מימון, מורחי בנימין ואליעזר רוזמן.

2 ערבים הרוגים נמצאו ביום ו' על פסי הרכבת ליד אשדוד.

ה ב ו א י

יום ב', א' שבט תש"ח

12.1.48

הלוית הרוגי גן-יבנה
נמצאו הגופות של שלושת הנעדרים

גופותיהם של שלושת הנעדרים מגן-יבנה, י. מימון, א. רוזמן, וב. מורחי נמצאו לאחר חיפושים רבים באחד הואדים בסביבות גן-יבנה. הגופות הובאו אתמול בערב לראשון לציון והיום בשעה 9 בבוקר תחקיים הלויתם. הלויתם של שמונת הרוגי גן-יבנה נערכה אתמול בטקס צבאי בראשון לציון, אשר היתה באבל מאז יום השבת. אתמול הודפסו מודעות גדולות מטעם

המועצה המקומית, מועצת פועלי ראשון וחברת "נשר" ומטעם חבריהם של ההרוגים. בשעות הבוקר הובאו הגופות מגן-יבנה והושמו בבית העם. מראה הגויות היה מוזעזע, ניכרו בהם סימני התעללות ורובם היו ערומים. אחת הגויות היתה ערופת ראש. בשעה 2 הוכרו על ביטול מלאכה וסגירת כל התנויות עד לשעה 5. אותה שעה הוצאו הגויות על גבי אלונקות והד"ר אליקום אוסטשינסקי, נשיא המועצה המקומית הספיד את הקרבנות לפני אלפי האנשים, אשר לוו את הנרצחים למנוחתם. הוא נפרד "מבחירי בנינו, שיצאו להגן על המולדת ולהבטיח לנו זכות חיים". אמר: "אסור לנו שיתקוף אותנו היאוש ואל לנו להתפס למעשים פזויזים מתוך רגש נקמה. נתלכד כולנו סביב למוסדות הישוב ונעמוד כולנו יחד להגנת עמנו וארצנו".

מבית העם המשיכה ההלויה כשבראשה צועדים חברי ההרוגים בדרכם לבית-הכנסת. כאן נפרד מההרוגים הרב ז. חרל"פ. הוא ביקש לקבור יחד עם החללים חתיכת סבון שהובאה אליו לילה קודם ע"י פליט ועליה הכתובת "שומן יהודי" שנעשה מחלבם ודמם של אחינו בגולה. א. טביב, אביו של זכריה טביב, נפרד בדברים עצורים מבנו ז. קאופמן, סבו של החלל האחרון קאופמן נפרד בשם המשפחה. מועזעת מאוד היתה אמירת הקדיש שנאמרה מפי הורים, קרובים ביחד עם הרב ליד בית הכנסת.

משם פנתה ההלויה לבית הקברות. אחד החברים קרא את קינת דוד מספר שמואל ב': "הצבי ישראל, על במותיך חלל. איך נפלו גבורים?".
מר י. עדיני, מנהל בית הספר נפרד בשם בית הספר והמורים. עם סתימת הגולל נורו שלושה צרורות כדורים מתת-מקלעים "סטן" והקהל שר ברגש את "התקוה".

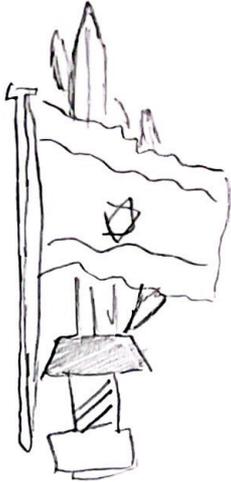

יום ב', א' שבט תש"ח

12.1.48

המוני ראשל"צ חולקים כבוד לשלושה חללי גן-יבנה

גופותיהם של אליעזר רוזנמן, בנימין מורחי ויעקב מימון, מה-11 שנפלו בסביבות גן-יבנה, שנמצאו אתמול ליד פסי הרכבת בסביבות אשדוד, הובאו היום לקבורה בראשון לציון. צופרי המושבה נתנו את האות לתושבי המושבה להתכנס, כדי לחלוק את הכבוד האחרון לנופלים. ליד בית העם הספיד נשיא המועצה הד"ר אוסטשינסקי, שתבע מצעירי ראשל"צ „למלא את החובה כלפי עצמנו, משפחותינו ועמנו“. ליד בית הכנסת הספידו הרב חרל"פ והרב דמארי מהקהלה

התימנית. אביו של רוזנמן שהספיד את בנו בקול חנוק מדמעות, סיפר שבנו יצא לשליחות כשהוא חולה. „אני מתגאה בך. במדינה העברית נתחם כולנו. לא נבכה, אלא ננקום את דמך“. החון וקסלר אמר תפילה. השלושה נקברו ליד קבר האחים של 8 חבריהם שהובאו לקבורה אתמול. בגויות היו סימני התעללות מחרידים.

ההסתדרות הכללית של הנוער העובד העברי בארץ-ישראל

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י

יום ששי
כ"ט בסיון תש"ח
28 בינוני 1946
11
(365)

כִּמְאֵלָה

עתו הנוער העובד

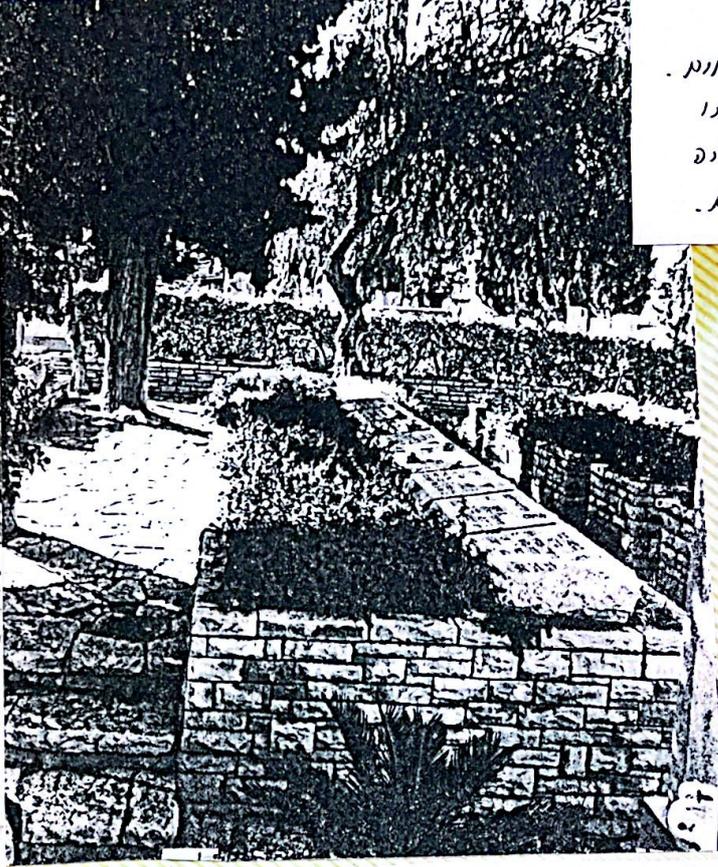
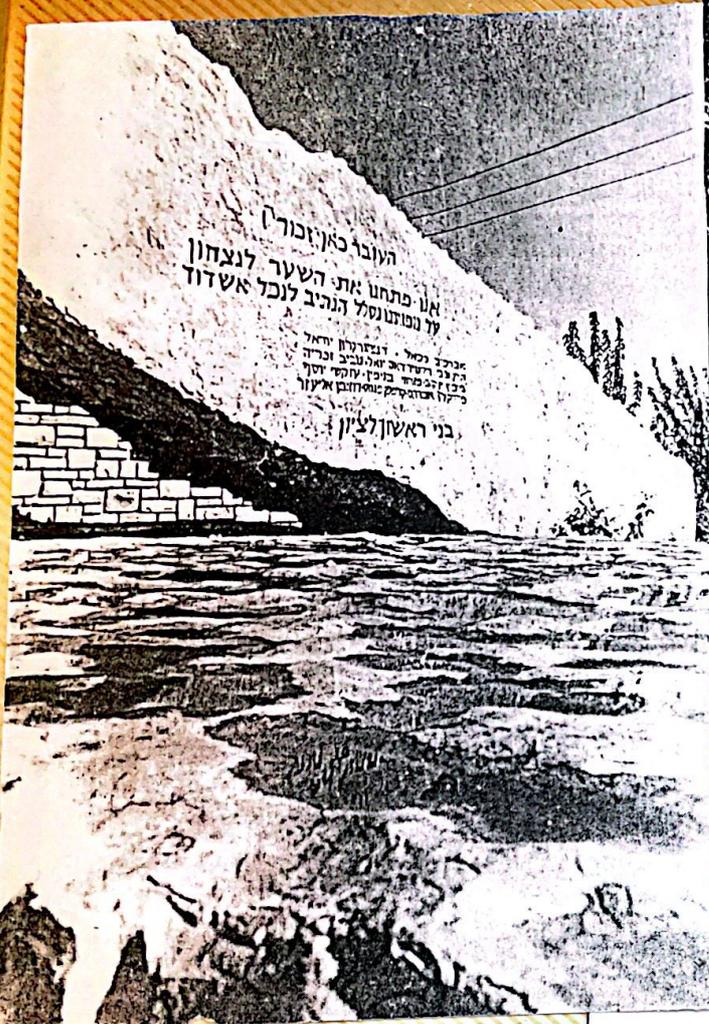
לא נרתעו!

כשעיר-כבוד לעם צמח גאולה תבונה נסח" ררה יודקרו יסובינו בצטת וברורם הארץ. א' עם בעולם ושערי כבוד כאלה. ככפר-גלעדי וחל"י חד בצפת ובית-הערבה בדרום ניתנו לו: סדור לדור יספורו יסובים אלה את אשר פעל רבצה החלוק העברי בארץ. זו סכמת דורות רבצה עליה.

כסר-גלעדי - תל"חי! משוררים יסירו לך סירי' תהילה ויגבורה. בימי מסה ומבוקן ידעי בניך לקדש בדבכם את כבוד האדם העברי, קבורת השומרים ועצמות יוסף טרוטמלדור, אשר בארמון חדיה הידעה והדם. סמלים הם לעם כולו.

בית הנרבה! כאל אנדה-פלאים יבואו לראות את בני הנצחתי הקרנים שעובו ספסל לימדנים. הלכו מאחרי הסדנא ויבאו אל כבשן-אש זה ובתכפית להט בעוריהם. בויצה ובדם החיו את

קמני-
 (טאמוס)
 שמו נקטנו
 אמר- עשינו
 פראנסוס.

קמני הלבנה.

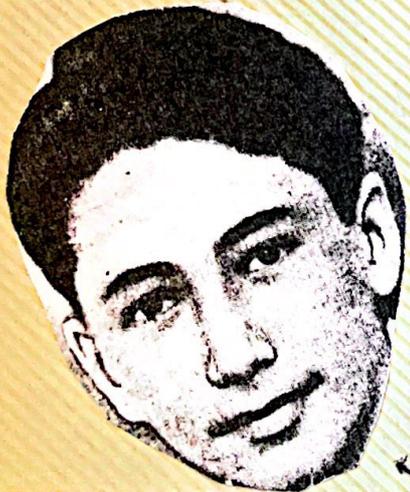
קמני הלבנה
 אמר- כפ רבתי ממנואין.
 אמר- ע דלעבם דענו אנני אינוז
 אמר (פראנסוס) ענון

און אומרים דענו
 או מדענויה על קלם ואל אמר קלמ
 ואל מלענו עלז וקוז על מלכו
 וקאצן גין כע לא קלמאע.

וישוקים.
 וקוויט מן (נכסא), וילטביה וקרום! לוכ.
 וילדעונו דענו אמר אינוז
 עג וילוני.
 גנובה וולכי.

יזכור

עם ישראל את בניו ובנותיו חולי צבא ההגנה
לישראל הנאמנים והאמיצים, אשר חרפו נפשם
במלחמה על תקומת ישראל; יזכור ישראל
ויתברך בזרעו ויאבל על זיו העלומים וחמדת
הגבורה וקדושת הרצון ומסירות הנפש, אשר
נספו במערכה הכבדה; והיו גיבורי ישראל
מלחמת השחרור והניצחון חתומים בלב ישראל
לדור ודור.

אמן.

ערכו וכתבו:

מור רוזנפלד מעלה החמישה

טל. 9612575

ואנה פרץ הנופר

טל. 9622833

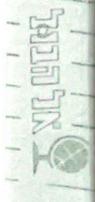
נערך מחדש ע"י:

ליאור כמרן

טל. 9658927

מאכלי ארץ ישראל
מאכלי ארץ ישראל

סידור האוכל
סידור האוכל - מידע
בין האוכלים
(כבר סממ)

חיילים מהלב... נפל יקר ששנו את

היינו מכירה יומך יוני חוטמת שהייתי מצריבה שלק

אתה זיכור תודה שהקדמת את לבנת בשביל שלי

יהיה איפה לגור ולחיות היום אתי למצוא בבית יד אליה

יומך יוקץ מה לה? לה כלה מולי יאון שמוצית אנשים

שנבאו שזכרו בראשון לציון אני כוונה יומך הרבה
כאן אפחטו אלו נשבת יומך אני גאה בך

אמנה אליה

ש החתמה:

בן זכרון

בית ספר:

16.11.2021

תאריך:

חילים מהלב...❤️
חיים יקר שלנו כפי שיש לי אהבה וחיבה
יש מרוץ וסקרן בלומפריס אני יולד
ששם בימי מכירה אולם בתחילת
~~יש באיכותם של הי"י וולדו~~
ככה עבדתי שלט מסביר למה
שגם וביב בקוק קולם שלט

שם החתום: אילן אורן

כתובת: בן ארמון גן יקנה

תאריך: 16/11/16

